GAZETA KRAKOWSKA

Nro 47.

W Niedzielę Dnia 12 Czerwca 1808.

Z Wiednia d. 4. Czerwca.

J. Królowiczowska Mość Xżę Antoni Saski i Arcy Xżna Jmć Teressa, iego małżonka opuścili d. 29 Maia naszą stolicę i udali się na powrot do Drezna. Nayiaśnieyszy Cesarz raczył towarzyszyć im aż do Znaima, gdzie roziechawszy się d. 30 z nemi, udał się do Luberek. Do ostatniego mieysca przybyła także d. 1 Nayiaśnieysza Cesarzowa, w towarzystwie swoiego Brata, Arcy Xcia Karola, Prymasa Węgierskiego. Królewiczowstwo Jchmość Sascy udali się tego samego ieszcze dnia do Mölk i oglądali osobliwości tamteyszego opactwa Benedyktynow. Nayiaśnieysi Cesarstwo Jchmość obiechali familiyne dobra i powrocili przez Linc do Wiednia.

Arcy Xżęta Jchmość udali się w czasie teraźnieyszey piękney pory do letniego zamku Schönbrun na mieszkanie.

J. C. K. Mość raczył przez nadworny wyrok pod d. 10 Kwietnia r. b. nadwornemu Sekretarzowi i Dozorcy targow Burghart, w nadgrodę iego długo letniey służby udzielić nayłaskawiey godność C. K. radcy z uwolnieniem od taxy.

C. K. gubernium niższey Austryi nadało właścicielowi bawełnianey rękodzielni, Janowi Fryd: Birner fabryczny przywiley.

Podnosząca się coraz bardziey cena bydła w rożnych prawincyach monarchii, pociągnęła za sobą podniesienie ceny mięsa. W Gracu i w Pradze kosztuie iuż funt mięsa wołowego 18 kr. W Wiedniu z tegoż powodu podniosła się cena funta mięsa wołowego do 18 kr. W wszystkich atoli prowincyach poczynione przed nieiakim czasem zostały naydogodnieysze rozporządzenia, dla pomnożenia chodowania bydła, iako iedynego sposobu do zniżenia ceny mięsa.

Z Bajony d. 13. Maia.

Wczoray z rana wiele z dział wystrzałow zapowiedziały wyiazd Nayiaśnieyszych Króla Karola i Królowey Ludwiki Hiszpańskich, którzy z znacznym orszakiem udaią się do Fontainebleau. Honorowe straże odprowadzały wysokich podrożnych z Pau i Bajony aż do granicy departamentu. Xżę Pokoiu towarzyszy Królestwu Jchmość.

Xżę Asturyi i Infantowie Don Karlos i Antoni udali się do Walencey.

Dnia 14. Maia. (*Z Monitora.*)

Don Ferdynand, Xżę Asturyi i Infan-

towie Don Karlos i Don Antoni wydali następuiące oświadczenie:

" Wzruszeni przychylnością i wiernością, którą im ustawicznie wszyscy Hiszpanie okazywali, widzą ich z naywiększą boleścią wystawionych na zaburzenia i nieszczęścia domowey woyny, i przekonanemi będąc, iż to nieszczęście pochodzi powiększey części z niewiadomości, tak względem dotychczasowego postępowania Królewiczow iako też ułożonych dla szczęscia ich oyczyzny planow, nie mogą się zatem wstrzymac, aby ich względem takowych planow nie oświecili, którem przez niewiadomosc mogliby się sprzeciwiać, i nie wyprowadzili ich z błędu, a razem dali im dowod szczególnieyszey swey przychylności.

Nie mogą się razem wstrzymać od uwiadomienia ich, iż okoliczności, w których Następca tronu po złożeniu korony przez Oyca obiął styr rządu, osadzenie wielu prowincyy królestwa i nadgranicznych twierdz woyskiem Francuzkim, którego liczba w Madrycie i około Madrytu do 60,000 ludzi wynosiła, i wiele innych okoliczności, które wszystkim ludziom wiadome bydź nie mogą, przekonywały ich, iż zagrożeni niebezpieczeństwami, nie mogli iak wybrać iak naymniey nieszczęściem grożące, to iest udania się do Bajony.

Za przybyciem do Bajony dowiedział się Xżę Astury, na ow czas Król, niespodziewanie, że Król, iego oyciec protestował się przeciw złożeniu korony, i twierdził, że nie było dobrowolne. Gdy rzeczony Xżę przyiął tylko koronę w spodziewaniu, że była dobrowolnie złożona; zatem iak tylko dowiedział się o tey protestacyi, zrzekł się przez miłość synowską tronu, którego potem Król oyciec odstąpił w imieniu całey swoiey dynastyi Cesarzowi Francuzow, aby on dla dobra narodu wybrał osobę i dynastyą, która na przyszłość posiadać ma tron Hiszpański.

Zważywszy Królewiczowie Jchmość położenie w iakim się znayduią i przykre okoliczności w iakich Hszpania postawioną została, zważywszy, iż każde usiłowanie, które iey mieszkańcy czynicby mogli do utrzymania praw swoich, nietylko byłoby nieużyteczne, ale nawet zgubne i posłużyłoby iedynie do przelania stromieni krwi, utraty większey części prowincyy Hiszpańskich i osad; przekonawszy się z resztą, iż naydogodnieyszym sposobem, dla zapobieżenia podobnem nieszczęściom, iest, aby każdy z Królewiczow zrzekł się praw swoich do tronu, iak już ich oyciec uczynił; zważywszy nadto, że Nayiaśnieyszy Cesarz Francuzow obowiązał się utrzymać zupełną niepodległość i całość Hiszpańskiey monarchii, iako też iey osad, bez zatrzymania naymnieyszey części Hiszpanii lub oney podzielenia, że obowiązał się utrzymać religią katolicką, własność, ustawy, zwyczaie, &c. co siłę i szczęście Hiszpańskiego narodu na długo zapewni; mniemaią zatem Królewiczowie, iż dadzą naywiększy dowod swey szlachetności, miłości i przywiązania do Hiszpańskiego narodu, gdy własny i osobisty swoy interes korzyściom narodu poświęcą, przystępuiąc przez ninieysze oświadczenie do zrzeczenia się praw swoich do tronu, iak iuż onych zrzekli się przez oddzielną umowę. Uwolniaią przeto Hiszpanow od obowiązkow względem nich, i napominaią ich, aby mieli przed oczyma ogólny interes oyczyzny, zachowniąc się spokoynie i oczekuiąc swoiego szczęścia od mądrych rozrządzeń i potęgi Cesarza Napoleona. Przez poddanie się tem rozrządzeniom niechay będą pewnemi, iż dadzą naywiększy dowod swoiego przywiązania do swoiego Następcy tronu i

obu Infantow, którzy dali równie naywiększy dowod oycowskiey swey miłości, odstępuiąc wszystkich praw swoich i nie pamiętaiąc na własny interes, dla widzenia ich szczęśliwemi, co iest iedynem ich życzeniem. — W Bajonie d. 12 Maia 1808.

Ja, Następca tronu.
Karlos i Antoni.

Dnia 17. *Maia.*

W mieście naszem nie znaydzie się iuż żaden z Królewiczow domu Hiszpańskiego; wszyscy wyiechali wewnątrz Francyi

Wszystkie doniesienia, które odebraliśmy z Nawarry, Biskai i innych części królestwa Hiszpańskiego, zgadzaią się, że wszyscy mieszkańcy tchną duchem spokoyności.

Z *Paryża d.* 20. *Maia.*

W przyszłą niedzielę zgromadzi się senat nadzwyczaynie. Mowią, iż podany mu będzie proiekt do uchwały względem przyłączenia Toskanii do państwa Francuzkiego. Jenerał Menu ma bydź jeneralnym rządcą Etruskich departamentow.

D. 26 przyiedzie Król Hiszpański i Królowa do Fontainebleau, skąd po dziesięciodniowym zabawieniu udadzą się do Compiegne.

Jenerał Ludwik Montmorenci, który w ostatniey woynie dowodził żandarmami ordynansowemi, mianowany został rządcą zamku Compiegne.

Onegday rano odprawiła się w zamku Tuilleries prywatna rada ministrow, na którey Xżę Arcykanclerz prezydował.

Hiszpański Minister stanu, Margrabia Caballero wydał obronę swoiego postępowania, w którey mowi, iż do zdarzeń w Aranjuez nie miał żadnego więcey udziału, iak tylko, że zabronił Królestwu Jchmość wyiazdu do Andaluzyi.

Dziennik państwa zawiera co następnie:

"Listy z Bagdadu donoszą wyraźnie, iż Anglicy znaczną ponieśli klęskę w wschodnich Indyach. Jenerał Wellesley pobity zupełnie został przez Naczelnika Maratow Ghaut przy Hereatpour. Anglicy utracili 12,000 ludzi. — Też listy dodaią, iż Francuzcy korsarze wschodnio-indyyskich wodach ciągle bogate na Anglikach zdobycze czynią. Między innemi zabrali okręt Eufrat. P. Manesty, który w roku 1802 wysłany był z zleceniami do Króla Perskiego. Poselstwo to kosztowało wschodnio-indyyską kompaniią wiele bardzo pieniędzy, a na nic się przydało.,,

Z Londynu d. 24. *Kwietnia*
(*Z Monitora.*)

Eskadra Wiceadmira Duckwortha powrociła do zatoki Cawsand; składa się z 5 liniowych okrętow. Nadaremnie, wyraża ieden officer z tey eskadry w liście swoim, szukaliśmy Roszefortskiey eskadry przy Kanaryyskich wyspach, przylądku Wirginii, przy Azorskich wyspach i brzegach Jrlandzkich.

Jnny officer od eskadry Duckwortha pisze z Plimut pod d. 18 Kwietnia.

"Przepłynąwszy około przylądka Ortegal i Finister i około Lizbony, udaliśmy się do Madery, gdzie natrafiliśmy na Admirała Hood w zatoce Finchal Zabawiliśmy tam dwa dni. D. 3 Lutego odebraliśmy wiadomość, że nasza fregata Komus ścigana była przez Francuzkie woienne okręty. Poczytaliśmy więc za rzecz niewątpliwą, iż eskadra Roszefortska do zachodnich Jndyy poszła. Popłynęliśmy tam zaraz i w 22 dni przybyliśmy przed Martynikę. Na wysokości tamteyszey postrzegliśmy 6 liniiowych okrętow i stanęliśmy zaraz wporządku do bitwy, lecz wkrotce przekonaliśmy się, że to była eskadra Admirała Cochrane. Popłynęliśmy stamtąd do wyspy S. Krzysztofa, gdzie d. 16 Lutego

)2(

przybyliśmy i 18 dni zabawili, dla nabrania świeżey wody i żywności. Popłynęliśmy potem do St. Domingo, gdzie rozumieliśmy, że nieprzyiaciel może tam woyska powiozł; ale nie zastaliśmy nic i udaliśmy się pod Amerykańskie brzegi do zatoki Chesapeak. Amerykanie nie chcieli nam dać przewodników, a nawet świeżey wody, tak iż pół racyi tylko na dzień dostaliśmy. Opuściliśmy więc niegościnne brzegi Ameryki i popłynęliśmy do wysp Azorskich, gdzie po trudney żegludze nabraliśmy świeżey żywności.

Eskadra, która pod dowodztwem Admirałow Keats i Saumarez zamyśla z Dunow wypłynąć, składa się z 7 liniiowych okrętow, kilku, brygow i kilku okrętow szczególnieyszey budowy, które są do pewnego celu przeznaczone.

Dowodztwo woysk lądowych na tey eskadrze powierzone iest walecznemu Jenerałowi Moore. Wynosi około 10,000 Anglikow i Niemcow, (Monitor czyni tu uwagę: co za woysko, które przyciw Rossyi poselaią!) Angielskie regimenta są: 4ty, 28ny, 52gi i 79ty Niemieckie 6 bataliionow legionu Niemieckiego, które wczoray z Bexhill i Hastings do Ramsgate wyruszyły. (Monister dodaie: Są to sami zbiegowie którzy pragną dostać się na ląd, ażeby uciekli.)

Dwie brygady artyleryi należą także do tey wyprawy. Angielskie regimenta wsiadaią spieszno w Harwich na okręty.

Jnna wyprawa będzie do odległego kraiu uzbroiona, i ma się składać z 20,000 ludzi. Urząd transportowy zawiera iuż kontrakty na znaczną liczbę miedzią obitych okrętow,

Jeden przybyły tu z Lizbony Angielski kupiec, który uciekł na flotę Kottona, powiada, iż chleb i mąka bardzo są rzadkiemi w Portugalii. Z resztą poczynili Francuzi wkrotkim czasie więcey ulepszeń w Lizbonie, niżeli dawny rząd w kilku latach.

Podług doniesień z Sweaborga, chce Król Szwedzki posłać woyska do tey twierdzy, iak tylko lód zeydzie z odnogi Botnii. Załoga Sweaborga zostaie pod dowodztwem starego Jenerała Cronstedt, doświadczonego woiownika. (Monitor dodaie: Sweaborg iuż iest wzięty, a chociażby nie był, ktoż się odważy do Finlandyi lądować? Anglicy, Hanowerscy zbiegowie? Co za nędzna pomoc!)

Z Ramsgate piszą pod d. 23: — Panuie tu naywiększa czynność. Wsiadanie woysk na okręty zacznie się d. 24 i nie skończy się przed 29. Dwieście piędziesiąt przewozowych statkow udało się do Ramsgate, gdzie wsiada legiion i jazda, i do Harwichu. Kilka armatnych szalup wcale nowey budowy płyną z tą wyprawą. Pod Jenerałem Moore dowodzi Jenerał Fraser. Większa ieszcze siła niżeli pierwsza, ma na Baltyckie morze popłynąć.

P. Rose powrocił z Ameryki. Cel iego poselstwa nie iest dopięty; iednak nie potrzeba obawiać się woyny. Rząd Amerykański oświadczył, iż uznaie potrzebę ciągłego embargu wczasie teraźnieyszych okoliczności w Europie; lecz nie dzieie się one w nieprzyiacielskich zamysłach przeciw Anglii. P. Erskine pozostał, iak mówią, w Ameryce. Północne prowincye Ameryki pogrozić miały odłączeniem się od ligi, ieżeliby z Angliią do woyny przyszło.

D. 3 Maia (Przez Francyą.)

Wczoray rano przybył tu z Francyi P. Nourse z listami od Amerykańskiego rządu do P. Pinkney. Przeiazd iego z Francyi do Anglii był długi i trudny. Nie wiemy ieszcze

iak P. Armstrong skł nnego znalazł Cesarza Francuzow względem Ameryki, gdy mu oddał przywiezione przez P. Nourse listy. Tyle tylko wiemy, że Armstrong pozostanie daley w Francyi, dla powzięcia zdania Cesarza. Rozchodzi się pogłoska, że to będzie nie pomyślne, i że Cesarz żąda od Ameryki prędkiego namysłu, za lub przeciw lidze Europeyskiey. Pogłoska ta rozchodzi się po giełdzie; lecz spodziewamy się, że iest zmyślona.

Wyprawa pod dowodztwem Jenerała Moore odebrała rozkaz udania się pod żagle, i ma bydź na dwa oddziały podzielona; pierwszy składac się ma z 12,000, a drugi z 8000 ludzi.

Podług doniesień, które z Brazylii odebrano, Xżę Regent zatrudniony iest w tey chwili urządzeniem rządu tey osady. Mowiono tu przed 10 dniami, iż w Brazylii aresztowano, iak się domyślano znakomitą osobę, która przekonana o występek przeciw kraiowi stracona została. Ktoby ta osoba była, wiedzieć nie można.

Stosownie do rozkazu Królewskiego morska siła nasza ma ieszcze bydź w teraźnieyszych okolicznościach 25 pierwszego, 20 drugiego, 15 trzeciego, a 10 czwartego rzędu, ogółem 70 liniiowemi okrętami powiększona. Oprocz tego nakazano budować wiele fregat i mnieyszych woiennych okrętow.

Cztery liniiowe okręty i 3 kutry popłyną do okolic Flesingi, dla uważania zgromadzonych tam nieprzyiacielskich okrętow.

W woysku naszem nastąpiła wielka promocya zacząwszy od jenerał majorow, półkownikow, &c.

Z Kassel d. 22 Maja.

Zgromadzenie się stanow królestwa nastąpi, iak mowią, w ciągu przyszłego miesiąca w tuteyszey stolicy. Podane będą stanom wiele ważnych proiektow do ustaw, a między innemi i przepis porządku sądowego w sprawach cywilnych.

Przez wzgląd na drogie mieszkania i drogość żywności raczył JKMość przez wyrok pod d. 14 Maia w Napoleonshöhe członkom stanu, które podług konstytucyi żadney płacy nie biorą, wyznaczyć nadzwyczayne wynadgrodzenie. Każdy członek pobierać będzie przez ciąg posiedzeń codziennie po 18 fr. czyli 4 ½ talara, i tyleż na dzień w podroży.

Urządzenie strzelcow-karabinierow idzie z pospiechem. Z wszystkich stron zgłasza się młodzież znacznych i maiętnych familiy, ponieważ z korpusu tego będzie postęp do administracyi lasow. Strzelcy mieć będą sztuczce kordelasy, myśliwskie torby, &c. Mundur iest ciemno zielony z czarnemi wyłogami.. Dowodzcą tego korpusu mianował JKMość Pułkownika Dörnberga.

Z Brunswiku piszą pod d. 19 Maia: — — " Wczoray odwiedził JKMość konno, w towarzystwie będących przy nim officerow, leżący o trzy mile od Brunswika zamek Salzdahlen. Powróciwszy ztamtąd oglądał 3ci liniowey piechoty regiment, którym Xżę Hohenzollern dowodzi, i kazał mu przez 3 godziny obroty czynić. W wieczór odwiedził JKMość dany przez miasto bal, i kazał sobie prezydentowi miasta damy przedstawić. Zgromadzenie było równie liczne, iak okazałe. Król przyięty był z nayżywszemi okrzykami radości, i opuścił bal o godzinie 10. „

Z Kopenhagi d. 21 Maia.

Nadeszło tu przez nadzwyczayną okazyą następuiące doniesienie: " D. 26 lub 28 Kwietnia Admirał Saumarez wypłynął z Anglii na okręcie Victory z 7 liniowemi okrętami, kilku fregatami i około 100 przewozowe-

mi statkami, i udał się ku wschodowi; domyślaią się zatem, iż popłynął dla wspierania nieprzyiacielskich krokow przeciw Norwegii. Z legionu Niemieckiego znaydować się ma na tey eskadrze pod sprawą Jenerała Moore 8 do 12, 000 ludzi. Woyska wysiąść maią w Gothenburgu, a eskadra popłynąć potem ma na Baltyckie morza. „

Zyczyćby należało, żeby, ieżeli nie korsarskie, przynaymniey woienne Angielskie okręty poszły za przykładem rządowey w Norwegii kommissyi, która pod d. 14 p. m. wydała pełen ludzkości rozkaz, zakazuiąc wszystkim swoim okrętom zabierać ubogich Szwedzkich poddanych, którzy z połowu tylko ryb życie swoie utrzymuią i nie maią na swoich statkach zbroynych ludzi, byle się o dwie mile do Duńskich i Norwegskich brzegow nie zbliżali.

Xżę Chrystyan August, dowodzący jenerał w połudnowey Norwegii, dzieli wszystkie trudy i przykrości północnego klimatu z walecznemi swoiemi woyskami. — Hrabia Mörner i reszta poymanych officerow Szwedzkich udali się z Christiania do Skien, gdzie do dalszego czasu na słowo honoru zostawać będą.

Nowych doniesień z Norwegii nie mamy; nadeszły iednak rapporta o dawnieyszych rozprawach na końcu kwietnia, które tuteyszey publiczności oznaymione zostały. Pierwszy iest od Pułkownika Staffeldta, który d. 25 kwietnia stał z swoią brygadą przy Biö nebye i dnia tego stoczył żywą potyczkę z wchodzącym do naszych granic nieprzyiacielem. Z naszey strony poległ w tey rozprawie waleczny Kapitan Dreyer i utraciliśmy wiele ludzi w zabitych i ranionych; ale nakoniec musiał nieprzyiaciel odważnem naszem usiłowaniom ustąpić, utracił razem wiele i w zabitych 320 ludzi wraz z Pułkow. Gahn, Kapit. Godee, Egers, Fahnehielm, Porucznik Udl, kilku chorążych i dwóch adjutantow, musieli się w niewolą naszą poddać. Potem wysłany został korpus, dla opanowania nieprzyiacielskiego magazynu w Dalby, 3 mile za Midskongen. O skutku tego przedsięwzięcia nie nadeszła ieszcze wiadomość. — Drugi rapport iest od Pułkownika Sene, który zasłaniał wąwozy Kongetorp i Aabagen. Tu był d. 16 Kwietnia przemagaiącą siłą nieprzyiacielską w jeździe, piechocie i artyleryi attakowany i po żywym odporze musiał się do wąwozu Lier cofnąć. D. 17 uderzył nieprzyiaciel powtornie na lewe skrzydło i środek rzeczonego pułkownika; ale że tu mógł iuż użyć swey artyleryi, przymuszony zatem był nieprzyiaciel cofnąć się po godzinney żywey rozprawie. D. 18 dostawszy nieprzyiaciel w jeździe i artyleryi posiłki, postąpił znowu na przod, ale odparty został. Drugi trzech godzinny attak nie lepiey mu się udał. Pułkownik utrzymał swoie stanowisko i batterya z trzech funtowych dział złożona pod dowodztwem walecznego Porucznika Meidell, wsparta grenadyerami i piechotą, przymusiła nieprzyiaciela do cofnienia się z wielką stratą. Lecz w krótce powrócił z nowemi posiłkami, i gdy razem dowiedział się nasz Pułkownik, że nieprzyiacielski oddział idzie przeciąć mu iedyną drogę, która mu się do cofnienia pozostała, postanowił zatem cofnąć się, co mu się pod zasłoną dział, pod dowodztwem Podpułkownika Müller, zupełnie udało. Gdy siła nieprzyiacielska przez ściąganie co raz więcey posiłkow urosła była 4 do 5000 ludzi, nadto chcąc Pułkownik woyskom swoim, które przez kilka dni i nocy ustawicznemi pracami zmordowane było, dać cokolwiek wypocząć, a potem nowemi siłami na nieprzyiaciela uderzyć, udał się zatem do Kongswinger. Strata była z obu stron znacz-

na. Porucznik Blis był śmiertelnie raniony, a Porucznicy Paładan i Fabritius dostali się w nieprzyiacielską niewolą. Pułkownik chwali odwagę i wytrwałość woysk swoich, a dowodzący Jeneral Xżę Chrystyan August daie zaletę całemu pod iego dowodztwem będącemu woysku.

Cztery nieprzyiacielskie okręty usiłowały d. 17 b. m. 8 wielkich łodzi, które przy Loehals, na wyspie Langeland stały, zniszczyć lub uprowadzić, lecz nie dopięły swoiego zamiaru pomimo trzech godzinnego z dział i ręczney broni ciągłego ognia, gdyż dla ich zasłonienia przybyła zaraz stoiąca przy Frankelit kompaniia, i musiały się poniosłszy znaczną w ludziach stratę cofnąć.

Dowodzca wiosłowey naszey flotyii w Norwegii zabrał pod czas swoiego krążenia pod brzegami Szwedzkiemi 18 ludzi od regimentu Elsborg, których podszedł.

Do Helsingeru przyprowadzili nasi korsarze d. 17 ieden Amerykański, ieden Oldenburski i ieden Kniphausenski okręt. Pierwszy twierdził, iż Anglicy zabrali iego ładunek, potem mu go powrocili. Trzy te okręty, na których pomimo zapewnień znaleziono Angielskie papiery, przyprowadzone tu zostały, wraz z dwiema dawniey zabranemi Kniphausenskiemi.

Podług wyznania podroźnego kupca, udał się Jeneral Baron Toll z 12,000 woyska do okolic Sztokolmu, dla zasłonienia tey stolicy przeciw napadowi Rossyanow. Mowi on także, iż w Anglii oczekuią odmiany w ministerium.

Szambelan Rosenkranz, Duński poseł przy dworze Pruskim, przedsięwziął w tych dniach podroż za granicę.

Zabrany przez korsarza Gilleje z Anglii do iednego z Baltyckich portow przeznaczony okręt, ładowny kawą, cukrem, kaźmirkiem, &c. szacowany iest do 150,000 talarow. Właścicielowi okrętu narzucono gwałtem ten ładunek i zapewniono go, iż wolno przepłynie.

Rossyyscy officerowie, którzy z Gothland do Lipawy powrocili, zapewniaią że Rossyyskie woyska bardzo dobrze na tey wyspie przyięte zostały.

Wczoray widziano z Helsingeru liczną flotę na morzu, i narachowano przeszło 20 okrętow.

Tornea, przez którą Rossyanie do właściwey Szwecyi wtargnąć mogą, leży w północney Laplandyi, iest ostatnim miastem w Europie ku biegunowi północnemu, i posiada tę osobliwość, iż tam wiele dni w cale nocy nie maią, i kiedy u nas północ, tam widać słońce między biegunowemi gwiazdami. W Tornea także Maupertius, Celsius, &c. rozmierzyli południka i naypierwey postrzegli, że ziemia iest spłaszczoną ku biegunom. Okolice tego miasta są naysmutnieysze. Zaledwo gdzie niegdzie wznosi się krzaczek. Suche piaski, puste doliny i wieczaym pokryte śniegiem góry są iedynym widokiem. Prowincya zachodniey Botnii, do którey Tornea należy, ma obwodu 19,000 kwadratowych mil Szwedzkich, ale zaledwo 70,000 mieszkańcow.

Z Florencyi d. 17. Maia.

Ogólna administracya Toskanii oznaymiła, iż teraźnieysze potrzeby krain i przyięte od dawnego czasu systema nakazuią zmnieyszenie nader licznych klasztorow. Członki znoszących się klasztorow mogą bydź pewnemi, iż przyszły ich los, ile możności będzie zapewniony, i będą do pozostałych klasztorow przeniesionemi.

Z Hawanny d. 24. Lutego.

Podług nadeszłych z rożnych ſtron donieſień oczekuiemy tu attaku z ſtrony Anglikow; czynione są przygotowania do przyięcia ich należycie. Fortyfikacye osadzone są kilku set działami, i formuią 30,000 milicyi. Załogi wszędzie podwoione, zoſtały. Dotąd dwa tylko woienne okręty zamykały naszą wyspę; lecz znaydowac ſię iuż ma w drodze Angielska przeciw nam wyprawa. (Hawanna ieſt ſtolicą Hiszpańskiey wyspy Kuba w Mexykańskiey odnodze. Ma 40,000 mieszkańcow i przedziwne porty, do których tak ieſt ciasne wnyiście, iż mogą łańcuchami bydź zamknięte. Wyspa ieſt bardzo urodzayna, i mieszkańcy są bogaci.)

Z Frankfortu d. 24 Maia.

Połkownik Xżę Wołkoński, adjutant Nayiaśnieyszego Jmperatora Roſsyyskiego przeiechał przez nasze miaſto do Francyi, z szczególnieyszem zleceniem od swego Monarchy do Nayiaśnieyszego Cesarza Napoleona.

Porucznik Prożnicki przybył tu wczoray rano; za nim przybyły 4 wozy z podarunkami dla Nayiaśnieyszego Cesarza Napoleona od Nayiaśnieyszego Jmperatora Roſſyyskiego. Podarunki te składaią ſię szczególniey z naczeń, obrazow, &c. drogich kamieni Syberyyskich &c.

Widzieliśmy tu także powracaiącego z Lizbony do Roſſyi Archimandrytę Filipowicza.

Do miaſta naszego zaprowadzony bydź ma kodex handlowy Francuzki, czego sami kupcy żądaią.

Za wdaniem ſię Weſtfalskiego Posła przy dworze Saskim, P. Dohm. uwolnieni zoſtali żydzi Weſtfalscy, od wszelkich opłat pod czas teraznieyszego jarmarku Lipskiego, które przybywaiący tam żydzi opłacać muszą. Mniemaią, iż Magiſtrat Lipski da ſię nakłonić do zznieſienia na przyszłość wszelkich opłat żydowskich dla wszyſtkich w ogólności żydow. Trudniący ſię reformą żydow w Weſtfalii, P. Jakobson, kazał sztycharzowi Abrahamson wyrznąć medal na pochwałę Króla Weſtfalskiego.

Z Amſterdamu d. 27 Maia.

D. 23 b. m. wyiechał Król ſtąd do Soeſtyk, dla przepędzenia tam i w Loo piękney pory czasu. Codziennie biegaią ſtąd gońcy do Króla. Pałac iednak tuteyszy zawsze zoſtanie w gotowości dla mieszkania JKMci.

Podług wyroku Królewskiego pod d. 15 b. m. ſtan naszey marynarki składa ſię z naſtępuiących officerow: 2 Marszałkow, 2 wiceadmirałow, 4 kontraadmirałow, 6 brygadyerow, 15 pułkownikow, 15 majorow, 36 podpułkownikow, 36 wyższych porucznikow, 100 porucznikow, i 100 podporucznikow. Marszałkami mianowanemi: są Kawaler Verhuel, de Winter i van Kingsbergen; oſtatni nadliczbowym; Viceadmirałami Hartsink i Kikkert, &c.

Przy zaczenaiącey się teraz prenumeracie na gazetę Krakowską od 1go Lipca do oſtatniego Grudnia 1808 *uprasza iey Redaktor, aby życzący ią sobie na dal trzymać raczyli ſię wcześnie zgłaszać i nie żądali przesełania iey sobie pod własnemi adreſsami, ale pod adreſsami urzędow pocztowych, gdyż poiedyncze koperty często giną, przez co Prenumeranci ponoszą uszczerbek, pakiety zaś do pocztowych urzędow regularnie dochodzą. Prenumerata półroczna ieſt zwyczayna: bez poczty zł. pol.* 27, *z pocztą zł. pol.* 36. *Jeżeliby kto życzył ią sobie koniecznie miewać pod swoim adreſsem, tedy dołoży do wspomnionych zł. pol.* 36 *za kopertowanie zł. pol.* 4 *na półroku. Nadto raczy prenumerowac ſię u nayblizszego ſiebie pocztowego urzędu, który wziąwszy pieniądze, obowiązany ieſt doſtawiać regularnie gazetę i za nią ieſt w odpowiedzi.*

DODATEK

DO № 47

GAZETY KRAKOWSKIEY

W Niedzielę Dnia 12 Czerwca 1808.

Z Tarnowa d. 30 Maia.

W dniu 25 b. m. przed osmą godziną w wieczor, po kilko miesięczney bolesney, a z przykładną cierpliwością wytrzymaney chorobie, w 78 roku życia z dóbr Łuzna w cyrkule Jasielskim położonych przeniosł się do wieczności wszystkiemi Sakramentami opatrzony W. Adam Szczepan Zaręba Skrzyński, Cześnik Sieradzki. Mąż ten w zaciszu domowym umiał pełnić cnoty obywatelskie. Prawdziwie potrzebuiący, nigdy z domu Jego nie wyszedł zasmucony. Straciła w nim familia znakomitą domu swego ozdobę. Straciła okolica tuteysza dom na uprzeyme każdego przyięcie zawsze otwarty. Stracili słudzy dobrego Pana, który liczbę ich nie własną ograniczał potrzebą, ale potrzebą tych, co mieysca i schronienia u niego szukali. — Pochowany został d. 28 tego ż miesiąca; łzy powszechne przytomnych towarzyszyły mu do grobu; wydarty z łona przyiaciół, żyć będzie zawsze w sercach tych wszystkich, których dowodami prawdziwey przyiaźni i świadczonemi chętnie dobrodzieystwy umiał sobie zobowiązać.

Dalszy ciąg konstytucyi królestwa Bawarskiego.

Tytuł 2gi O Domie Królewskim.

1. Korona iest dziedziczna w linii męzkiey panuiącego teraz domu prawem pierworodzeństwa i prawem następstwa.
2. Królewny są na zawsze od rządu wyłączone, a od następstwa dopoty, poki tylko iaki potomek z męzkiey linii panuiącego teraz domu znaydować się będzie.
3. Po zupełnem wygaśnieniu męzkiey linii spada następstwo na naystarszą Królewnę i na iey potomstwo płci męzkiey.
4. Osobna familiyna ustawa przepisze porządek tego następstwa, z ostrzeżeniem iednak umieszczonego w § 34 w akcie ligi Reńskiey warunku względem dziedzictwa tronu. Ostatni Król z panuiącego teraz domu starać się będzie przez dogodne środki utrzymać spokoyność i niepodległość kraiu.
5. Młodsi Królewiczowie nie dostaną dóbr stoiących, ale pobierać będą rocznie z Królewskiego skarbu po 100,000 zł. ryń. miesięcznemi ratami, które po zeyściu ich potomstwa zostaią w skarbie. Dla wdowy panuiącego Króla wyznacza się naywięcey 200,000 zł. ryń. roczney pensyi i przystoyne pomieszkanie. Na wyprawę dla Królewień wyznacza się po 100,000 zł. ryń.
6. Wszystkie członki familii Królewskiey zostaią pod zwierzchnictwem Monarchy, i pod utratą prawa do tronu nie mogą się bez iego pozwolenia żenić.

7. Doletność Królewiczów iest lat 18 ukończonych.
8. Każdemu z panuiących Monarchow wolno iest z pomiędzy doletnich Xiążąt swoiego domu wybrać regenta państwa na czas małoletności Następcy tronu. W niedostatku tego rozporządzenia przypada regencya na naystarszego z familii. Rząd prowadzony będzie w imieniu małoletniego Króla; wszystkie urzędy, wyiąwszy sądowe, tymczasowo tylko rozdawane będą. Regent nie może ani dóbr koronnych sprzedawać ani nowych stanowić urzędow. W niedostatku doletniego Xcia krwi Królewskiey, zarządza państwem naypierwszy urzędnik koronny. Wdowie Królowey powierzona bydź może edukacya iey dzieci pod dozorem regenta, ale nigdy państwem zarządzać nie może.
9. Cztery urzędy koronne państwa maią bydź postanowione, to iest: Koronny marszałek nadworny, koronny W. podkomorzy, koronny W. marszałek i koronny W. pocztmistrz, którzy zasiadaią na posiedzeniach tayney rady. Wszyscy dyryguiący tayni ministrowie stanu używaią wszystkich honorow i prerogatyw przywiązanych do godności koronnych.
10. Wydane w roku 1804 pod d. 20 Października pragmatyczne urządzenie względem niesprzedaży dóbr kraiowych potwierdza się; iednak ma bydź Królowi wolno użyć niektórych dóbr, a nawet wcale spaść maiących na koronnę lenności, lub nowo nabytych dóbr, dla wynadgrodzenia wielkich dla kraiu zasług. Nadane tym sposobem dobra nosić będą nazwisko mezkich lenności koronnych i rozciągać się do kobiet nie mogą. (*Reszta potem.*)

DONIESIENIA.

Dworek pod Nrm. 270 na tuteyszym przedmieściu Wielka Wygoda przy Zwierzyńcu położony, podaie się ninieyszym do sprzedania: — Ten dworek zawiera w sobie rozne pomieszkania, iako to piękne pokoie, sklepy, kuchnie, piwnice, spiżarnie i góry, staynie wozownie. Znayduie się tam także obszerna szynkownia, browarek, gorzelnia, słodownia, mały ogrod i większy owocowy i kuchenny, także obszerny dziedziniec, który dla bliskości Wisły wygodnyby mogł bydz dla składu drzewa. — Zyczący sobie tegoż kupna raczą się u dziedziczki tegoż dworku, tamże mieszkaiącey zgłosić, na dzień 20 Czerwca b. r. o godzinie 9tey z rana, w którym to czasie licytacya odprawiać się ma w tymże samem dworku.

Dnia 21 Czerwca b. r, będą w tuteyszey Cyrkularney kancelaryi do miasta Bochni należące dobra Krzyżanowice Wielkie przez publiczną licytacyą naywiecey ofiaruiącemu na 3 po sobie następuiące lata w arędę puszczonę, i za pretium fisci czyli fiskalną cenę 3030 zł. ryń. wzięto, o czym się z tym dokładem powszechnie uwiadomia, że maiący chęc licytowania tychże dobr dalsze kondycye arędy tutay w urzędzie Cyrkularnym przeyrzeć sobie mogą, i że aręda od 24 Czerwca swoy początek bierze. W Bochni d. 4 Czerwca 1808.

Ponieważ i w Królestwie Galicyi obywatele doskonalący gospodarstwo, staraią się o wydoskonalenie wszelkiego gatunku żywiołu, a szczególniey owiec, z których Intrata w innych iuż kraiach nie iednego gospodarza ubogaciła, mozna sobie więc wnosić, że nabycie baranow Hiszpańskich, z których wełny cetnar od 300 do 400 ryń. bywa sprzedawany, dla każdego szczególnieyszym staie się przedmiotem; z tego wiec powodu koło 15go b. m. a to na czas kontraktow tegorocznych Krakowskich, w okolicę bliską od miasta przybędzie stado 200 set baranow, naypiękniejszego gatunku, z wełną długą i cienką, 2ch, 3ch i 4letnie, do stada

nayzd tnieysze. Za cenę stosowną do gatunku po 200, po 130 i po 80 ryń. sztuka tu na mieysću; ktoby sobie życzył zapewnić takowych nabycie, lub o nadeyściu onych powziąśću wiadomość raczy się udać do kupca tuteyszego JP. Piotra Steinkellera, który zadatki odbierać iest dostatecznie uwładniony. W Krakowie d. 7 Junii 1808.

Z rozkazu Wysokiego C. K. Sądu Szlacheckiego Krakowskiego pozostałe rożne rzeczy po ś. p. Wiel. Amonie Karońskim, iako to koni Sztuk 10, owiec sztuk pięcset, Nro. 500. Zboża w ziarnie i inne sprzęty gospodarskie i domowe przez publiczną licytacyą dnia 13 Czerwca r. b. i następnych dni w dobrach Przyłęk około Szczekocin nad rzeką Pilicą leżących za gotowe pieniądze sprzedane zostaną.

2. Z rozkazu tegoż Wysokiego C. K. Sądu Szlacheckiego Krakowskiego pozostałe rzeczy po Wiel. Xiędzu Jozefie Szaniawskim, Opacie Wąchockim dnia 17 Czerwca r. b. o godzinie 9 z rana w Krakowie na ulicy Grodzkiey pod Nrm 115 sprzedane zostaną za gotowe pieniadze przez publiczną licytacyą.

3. Z rozkazu tegoż Wysokiego C. K. Sądu Szlacheckiego Krakowskiego pozostałe rożne rzeczy po Xiędzu Bernardzie Büttner d. 17 Czerwca o godzinie 3ciey po południu i następnych dni przez publiczną licytacyą w Krakowie na zamku pod Nrm 159 sprzedane zostaną. — Życzące sobie co na tych licytacyach nabydź, raczą się w zwyż wyrażonych mieyscach i czasie znaydować.

Raczyński, Komornik Krakowski.

Dla osadzenia przy Magistracie Hrubiszowskim Syndyka Cyrkułu Zamoyskiego z pensyą roczną zł. ryń. 350 mieysce zawakowało, wypisuie się konkurs z tym dodatkiem, iż kompetenci dekretami Eligibilitatis ex utraque linea i zaświadczeniem moralności opatrzeni, prozby swe do C. K. Cyrkularnego Urzędu Zamoyskiego na dniu 15 Junii r. b. podać maią.

W Krakowie dnia 31 Maia 1808.

Już dla niestateczney pory czasu w Maiu, iuż dla zakładania nowych wodociągow od źrodła siarczanego aż do Łazienek dla niezawodzenia publiczności, nie mogły bydź iszcze publicznie otworzone kąpiele w Swoszowicach; teraz, kiedy te zawady są zniesione, ma honor właściciel Swoszowic Prześwietnemu Publikum o tem donieść.

C. K. Sądy Prowincyonalne Szlacheckie Lubelskie w Galicyi Zachodniey niniey szym publicznym obwieszczeniem powszechnie wiadomo czynią, że dobra Krasienin z przyległościami zmarłego niegdy Mikołaja Morozowicza dziedziczne, w Cyrkule lubelskim leżące, z których roczny przychod, podług dzieła szacunkowego urzędownie zrobionego w summie 5071 zł. ryń. czyli 23 887 zł. pol. 4½ gr. ustanawia się; stosownie do testamentu przez ś. p Mikołaja Morozowicza sporządzonego, dla dobra małoletnich iego dzieci, przez publiczną licytacyą na dniu 18 Czerwca 1808 roku odprawić się mianą w trzechletnią arędowną dzierżawę wypuszczone będą. Na ten więc koniec chęc aredowania maiący do przeyrzenia warunkow, pod którémi też dobra arędowane będą, do Registratury tuteyszego Sądu odsyłaią się.

Michałowski.
Wolf.
Schnitzer.

Z Rady C. K. Sądow Szlacheckich Lubelskich Galicyi Zachodniey.
W Lublinie d. 9. Maia 1808.

Klimaszewski.

Dodatkowo do uwiadomienia przez C. K. Galicyyskę przedarzy dobr kameralnych kommissyą dato 6 Kwietnia r. b. wydanego względem dobr pod czas kontraktow Swietojańskich w Krakowie się sprzedać maiacych, ogłasza się niniey szym, iż także dobra kameralne Sierosławice na dniu 22 Czerwca r. b. przed południem pod temiż samemi kondycyami przez licytacyą sprzedane będą. Dobra te, w Cyrkule Krakowskim o 6 mil od Krakowa, a 2 1/2 mili od miasta Cyrkularnego Bochni nad Wisłą leżące składaią się z wsiow Sierosławice, Smiłowice i Stare Brzysko, gdzie się znayduie młyn o trzech kołach lub kamieniach, do-

kąd także należy dom zaiezdny z wolnym szynkiem w bliskim miasteczku Koszycach. Gruntu folwarcznego będzie po odtrąceniu 111 morgow 609 □ sążni przez procefs graniczny z Dominium prywatnym Kuchary utraconych, na 291 korcy. — Poddanych iest w tych trzech wsiach 82, ci robią 3932 dni ciągłey i 566 pańszczyzny, płacą 13 zł. ryń. czynszu gruntowego, 37 sztuk kapłonow, 465 sztuk iay i 179 łokci przędzy. Oprocz tego płacą mieszczanie miasteczka Koszyc 50 zł. ryń. 94∫ kr. czynszu, 55 sztuk kapłonow, 564 sztuk iay; a poddani dóbr Xiążnice maią obowiązek 30 korcy roli folwarku Sierosławickiego bezpłatnie obrabiać. Lasu było 87 morgow 400 □ sążni, lecz przez procefs wspomniony 82 morgow 211 □ sążni odpadło. — Oprocz młyna i karczmy w Koszycach i oprocz pomieszkań i zabudowania folwarcznego sposobem wieyskim, znayduie się w Sierosławicach szpichlerz na 1000 korcy, browar i gorzelnia, i dom zaiezdny na trakcie Lubelskim. — Cena fiskalna, w oznaczeniu którey na odpadłe grunta wyżey opisane wzgląd miano, iest 111,141 zł. ryń. 45 kr. którey część czwarta 27786 zł. ryń. iak wadium przy licytacyi ma bydź złożona. — O bliższych warunkach kupna w C. K. Administracyi dobr rządowych i w Kommissyi licytacyi, która się do Krakowa udaie, dowiedzieć się można.

Przez C. K. przedarzy dobr rządowych Kommissyą. We Lwowie d. 17 Maia 1808.

Pani Teissèyre donosi łaskawey Publiczności, iż posiada: 1) Proszek na wygubienie odciskow u nóg iakoliteż i brodawek na rękach; odiąwszy wprzod z nich róg z wierzchu scyzorykiem co wcale nie boli, napuszcza się para kropli Essencyi do tegoż preparowaney i posypuie się odgniotek rzeczonym proszkiem obwinąwszy palec w bibułę. Operacya w przepisany sposob raz użyta będzie zadosyć na wygubienie odgniotkow lub brodawek. Tym, którzyby się sami operować obawiali, na każde żądanie Pani Teissèyre osobiście służyć honor miec będzie. 2) Essencya na przeistoczenie włosow wszelkiego koloru na czarne; applikuiąc takowe szczególnie dwa razy, dozna każda osoba z niey zupełnego skutku. Wziąwszy takowey Essencyi dwie łyszki stołowe na raz rano wstawszy, a namoczywszy nią włosy, takowe dłonią ręki iak naydłużey rozcierać należy. 3) Essencyą Panieńska do Toalety damskiey, z którey dodawszy kilka kropli do wody zimney myiąc twarz uzna skutek do podziwienia, gdyż nietylko płeć delikatną robi, ale także piegi wygubia w krótkim czasie. 4) Woda cudowna, którą myiąc się rano i w wieczor, wszelkiego gatunku plamy, krosty i trondy z twarzy do podziwienia wygubia. 5) Spiritus do wywabienia plam z sukna; bierze się pioro nowo zatęporowane, a zmaczawszy iego koniec w tymże spirytusie pociera się nim plamy dopoty dopoki nie zginą, do wywabiania zaś plam z materyi iedwabney posiada Pani Teissèyre gałeczki, którą w płutno owinąwszy wyciera się nią plama od lewey strony tak długo dopoki nie zginie i materyi swoy kolor nazad powroci. 6) Essencyą, która starem i żołtem Perłom przeźroczystość i białość nadaie; włożywszy perły w takową Essencyą, powinny tak długo w niey moknąc dopoki zupełnie żołtości nie utracą, wyiąwszy ie potem kładą się do czystey wody, w którey dwie godziny zostawiać muszą; toż powtarzaiąc z niemi przez cztery dni zupełnie odbieraią pierwszą białość i przeźroczystość. 7) Woda mineralna na wygubienie pluskiew, którą polewaiąc ich gniazda, iuż się nigdy w tym mieyscu nie pokażą. 8) Proszki na wygubienie szczurow; tym wykadziwszy mieysce, gdzie się znaydują zaraz za pierwszą razą zupełnie wyginą. 9) Proszek do robienia Atramentu Chińskiego; bierze się go w palce tyle ile tabaki i wsypawszy go w iakiekolwiek naczenie lub kałamarz naleie się wody na niego tyle ile potrzeba i tym atramentem zaraz pisać można, co dla podróżnych wielką iest wygodą. 10) Balsam do używania na głęboko wrosłe u nóg paznokcie i zdięcie łatwe skóry twardey na podeszwach zwykle się robiącey; tą posmarowawszy trzy lub cztery razy mieysce bolące, tak paznokcie iakoteż rzeczoną skórę twardą bez wszelkiego bolu zdiąć można, nawet nogi odmrożone tymże samym balsamem uleczyć można. 11) Proszek do chędożenia złotem i srebrem haftowanych sukien, tudzież wszelkich stołowych sreber, które zupełnie tak iak nowe zawsze utrzymywać można. — Amatorowie Chemii mogą ieszcze bardzo wiele innych artykułow dostać, które w tym Doniesieniu nie są wyrażone, u teyże Pani Teissèyre mieszkaiącey na Szewskiey ulicy pod latarnią Nrem 348.

(Przy dzisieyszey gazecie znayduie się 2gi Dodatek.)